

Rapport deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Ede 2014

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

	Inleiding en omschrijving deputaatschap BBK	3
1	Werkzaamheden	3
	1.1 Algemeen	
	1.2 Participatie in conferenties	
	1.3 Samenwerking met andere instanties	
2	Vermaningen vanuit de buitenlandse kerken	5
3	Nota oecumenisch netwerken	7
	3.1 Inleiding	
	3.2 Bestaande situatie van buitenlandse kerkelijke relaties	
	3.3 Netwerken	
	3.4 Netwerken als uitbreiding	
4	Bezinning op het belang van Lux Mundi	12
5	Vrouwelijke afgevaardigden	13
	5.1 Feiten	
	5.2 Overwegingen	
	5.3 Voorstellen aan de AV	
6	Budget	14

Bijlagen

1	Opdracht Generale Synode Harderwijk 2011	15
2	Voorstellen en nieuwe opdracht	17
3	Structuur en taakverdeling deputaatschap, rooster van aftreden	21
4	Begroting 2015 – 2017	22

Met dank aan de Heer van de kerk brengen deputaten BBK rapport uit van hun werkzaamheden die voortvloeiden uit de opdracht van de GS Harderwijk 2011 tot onderhouding van de relaties met onze buitenlandse zusterkerken en kerkelijke contacten. Zij beschouwen en beleven het als een groot voorrecht Hem te mogen dienen in de uitoefening van deze taak van de gereformeerde kerken in Nederland. Graag maken ze de kerken door dit rapport deelgenoot van hun ervaringen, in de hoop dat ze iets van de vreugde en de inspiratie van de mondiale kerkelijke gemeenschap mogen overbrengen op de kerken, die ze hierin vertegenwoordigen. In dit verband verwijzen we ook naar de jaarlijkse voortgangsrapportage die in de afgelopen periode heeft plaats gehad.

Intussen kan het niemand ontgaan, dat er ook zorgen zijn als het gaat om de relatie tot de buitenlandse zusterkerken. Onze kerken worden kritisch gevolgd, bevraagd en aangesproken met betrekking tot de trouw aan Gods Woord en de belijdenis en de vormgeving van de dienst aan de Heer. Deputaten verklaren zich in dit verband graag bereid mee te denken over de behandeling van de vermaning van onze kerken, die door verschillende zusterkerken aan de GS Ede zijn gericht. Het is onze hartelijke bede, dat we voor elkaar bewaard mogen blijven in de mondiale oecumenische verbondenheid, ter wille van de onderlinge opbouw en daarmee van de zaak en de eer van onze Heer, de koning van de kerk.

1 Werkzaamheden

1.1 Algemeen

Onderhouden van de buitenlandse kerkelijke relaties

Conform de opdrachten van de GS Harderwijk 2011 hebben deputaten uitvoering gegeven aan hun taak tot onderhouding van de relaties met buitenlandse kerken. Voor een beknopt overzicht van de werkzaamheden verwijzen we naar de jaarrapporten 2011-2013 van de landensecties. Elk jaar is aan alle zusterkerken een brief gestuurd met als doel elkaar te bemoedigen, op te scherpen en te informeren over elkaars kerkelijk leven. Van enkele kerken ontvangen deputaten hierop reacties, soms met informatie van hun kant over het reilen en zeilen van de kerken, maar tot een heuse wederkerigheid in de correspondentie leidt het nog niet.

Deputaten hebben de, in het beleidsplan 2011-2014, gestelde doelen kunnen verwezenlijken, door het brengen van bezoeken aan en het ontvangen van gasten uit de buitenlandse kerken. Bij dit laatste valt onder meer te denken aan de cursisten uit de buitenlandse kerken, die deel hebben genomen aan twee opeenvolgende internationale cursussen van de afdeling Advisering en Training van DVN. Velen van hen hebben op allerlei plaatsen in ons land in de weekenden deelgenomen aan het kerkelijk leven of zijn daar ook voorgegaan in de diensten. Dieptepunt in de onderhouding van de buitenlandse kerkelijke relaties is het feit dat onze kerken door meerdere zusterkerken worden vermaand wegens vermeende ontrouw aan Gods Woord en de belijdenis.

Personalia

In de afgelopen termijn is ds. J. Klamer, oud uitgezondene van BBK, overleden. Met zijn weduwe mevr. C. Klamer-Rietveld te Zwolle, evenals met de overige oud uitgezondenen, mevr. T. Braaksma-Meijer te Assen en ds. en mevr. H. Knigge te Amersfoort wordt contact onderhouden. Zij worden ten minste eenmaal per jaar vanuit het deputaatschap bezocht.

Bureau

In het najaar van 2012 heeft Gretie Enter om gezondheidsredenen haar actieve dienst als secretaresse van BBK beëindigd. Ze heeft zich door haar hartelijke inzet voor de contacten met de buitenlandse kerken een naam verworven in binnen- en buitenland. Op 15 februari heeft BBK haar een receptie aangeboden en afscheid van haar genomen, na een

dienstverband van 16 jaren. In haar plaats is benoemd Anja Mijnheer te Rouveen, die per 1 januari 2013 in dienst is getreden en samen met Joke de Haan het secretariaat vervult. Daarnaast verricht ook Alet de Ruiter regelmatig op vrijwillige basis werkzaamheden voor het bureau.

1.2 Participatie in Conferenties

Behalve de bilaterale relaties met buitenlandse kerken kennen onze kerken door het lidmaatschap van internationale conferenties ook multilaterale contactoefening met buitenlandse kerken. Ook in de afgelopen jaren is daarin geïnvesteerd.

Asia/Pasific CRC

Van 25 tot 27 oktober 2011 werd in Dehra Dun, Noord India de Asia/Pasific Conference of Reformed Churches gehouden. Vanwege de mogelijkheid van ontmoeting van veel van onze kerkelijke relaties in Azië en de Pasific heeft sectie 4 BBK toegang gevraagd en gekregen tot deze conferentie als introduc . Deelname aan deze conferentie was vooral waardevol vanwege de mogelijkheid om tussen de bedrijven door zaken te doen met verschillende van de deelnemende kerken.

EuCRC in Kiev 2012

Van 24 tot 28 april 2012 is in Kiev de 4e European Conference of Reformed Churches gehouden, thema *Marginal and Missional*. Vanuit sectie 3 zijn deputaten BBK vertegenwoordigd in het samenroepend comité voor de EuCRC en zo zijn deputaten ook betrokkenen geweest bij de voorbereiding van de conferentie in Kiev. Daarnaast heeft ons bureau een belangrijk aandeel geleverd in de organisatie. De conferentie mag als geslaagd worden beschouwd, vooral vanwege de mogelijkheid van informele onderlinge contactoefening van de afgevaardigden in de wandelgangen. Zo de Heer wil wordt de volgende conferentie van 28 augustus tot 4 september 2014 in Cardiff, Wales, gehouden. Thema: *Reformed Piety*.

ICRC in Cardiff 2013

Van 28 augustus tot 04 september 2013 is in Cardiff (Wales) de 9e International Conference of Reformed Churches gehouden. Belangrijk huishoudelijk agendapunt bij de conferentie was de revisie van de constitution en de regulations van de conferentie. Er is in de voorgestelde herziene constitutie niets bepaald met betrekking tot herkiesbaarheid in bepaalde functies of lidmaatschap van commissies. Dit kan enerzijds ten koste gaan van knowhow en continuïteit van beleid, anderzijds van doorstroming en daarmee gegeven vitalisering van de ICRC gelederen. Deputaten BBK willen daarom de ICRC voorstellen in de herziene 'regulations' bepalingen op te nemen t.a.v. zittingsduur en herkiesbaarheid in functies. Er kan vertraging optreden in de toezending van de herziene constitutie, waardoor de GS Ede reeds is ge pireerd op het moment dat van de GKv als lidkerk van de ICRC goedkeuring van de herziene constitutie wordt gevraagd. Deputaten BBK vragen de GS 2014 daarom hen te machtigen om namens de gereformeerde kerken in Nederland op te treden voor de finale goedkeuring van de constitutie. In Bijlage 2 is een voorstel tot besluit hierover opgenomen.

1.3 Samenwerking met andere instanties

DVN

Er is regelmatig afstemming tussen DVN en BBK sectie 1 over lopende zaken. Verder neemt in elk van de secties van BBK een afgevaardigde van DVN, die vanuit DVN te maken heeft met de relaties die tot het aandachtsgebied van de betreffende sectie behoren, deel aan de sectievergaderingen.

Bezinning relatie BBK DVN

Sinds de GS Zuidhorn 2002 kennen de gereformeerde kerken het deputaatschap ZHT en is DVN kerkelijk ingebed als uitvoerende instantie ten aanzien van hulpverlening van onze

kerken aan buitenlandse kerken. De buitenlandse (zuster-)kerken krijgen sindsdien te maken met twee instanties die onze kerken naar hen toe vertegenwoordigen. DVN op het gebied van hulpverlening en deputaten BBK voor het onderhouden van buitenlandse kerkelijke relaties.

Wat zijn in de afgelopen tien jaar onze ervaringen met deze taakverdeling?

Over die vraag zijn deputaten BBK en DVN het gesprek aangegaan. Hoe werkbaar is de taakafbakening tussen BBK en DVN, hoe verloopt de onderlinge samenwerking en welke ervaringen doen we hiermee op in het contact met de buitenlandse kerken.

Op 28 juni 2013 is hieraan een gezamenlijke studiedag gewijd. Deputaten hebben ervoor gekozen om sindsdien een interne bezinning op eigen functioneren en de relatie tot DVN te houden en, afhankelijk van de uitkomst daarvan, in een aanvullend rapport terug te komen op de relatie BBK DVN.

CGK

Jaarlijks ontmoeten deputaten BK van de CGK en deputaten BBK elkaar, om elkaar te informeren over de buitenlandse contacten, speciaal waar het om gezamenlijke contacten gaat. Ook de samenwerking in het blad *Lux Mundi* staat hier op de agenda. De verhouding tot de deputaten BK kenmerkt zich door grote broederlijke eenstemmigheid.

Deputaten BBK ontvingen ook nu weer een uitnodiging voor de buitenland dagen van de GS van de CGK op 31 oktober en 1 november 2013.

TUK

Deputaten hebben in de afgelopen periode samengewerkt met de Theologische Universiteit te Kampen, met name waar het ging om de beantwoording van bezwaren, die door buitenlandse zusterkerken waren geuit tegen de (vermeende) ontwikkeling van het theologisch klimaat aan de Universiteit. Vermeldenswaard is in dit verband ook de conferentie *'Hermeneutics and the authority of Scripture'* die door de TU in Kampen en het college in Hamilton worden belegd in januari 2014.

2 Vermaningen vanuit de buitenlandse kerken

Zoals in de inleiding werd genoemd, hebben de kerken in de afgelopen periode te maken gekregen met ernstige kritiek en vermaningen van de kant van buitenlandse zusterkerken. Deze kerken communiceren onderling over hun bezwaren tegen onze kerken. Toch is er duidelijk verschil tussen hun reacties. Deputaten hebben zich over hun bezwaren met de kerken in Australië en Canada verstaan in de synodes waar deze bezwaren zijn geformuleerd en met de deputaten van de CanRC ook in een speciale ontmoeting, waaraan ook vertegenwoordigers van de TUK deelnamen, met het doel, behulpzaam te zijn bij een adequate formulering van de bezwaren. Helaas heeft dit weinig effect gekregen. In strijd met de bedoeling van de GS Harderwijk zijn veel van de bezwaren gebaseerd op eigen waarneming in onze kerken en niet op documenten waarop onze kerken gezamenlijk aanspreekbaar zijn. Ook stellen we vast, dat meer dan eens de onderbouwing ontoereikend is voor de verstreckende oordeel die daarop worden gebaseerd. Over het proces van tot stand komen van de vermaningen, zoals toegepast bij de Canadese en Australische zusterkerken is een korte notitie geschreven.

Enkele opmerkingen over het proces van tot stand komen van de "vermaningen", zoals toegepast bij de Canadese en Australische zusterkerken

Middels deze notitie beoogt BBK de Synode te informeren over het proces dat werd gevolgd door de resp. synodes van onze bovengenoemde zusterkerken. De kwaliteit van het proces staat niet los van het resultaat en verdient daarom aandacht bij de beoordeling van de inhoud en de reikwijdte van deze vermaningen. BBK spreekt geen oordeel uit over deze zaken, teneinde niet voor de synode uit te lopen. Dit is conform de mededeling hierover gedaan op de website van BBK.

In ons rapport aan de synode zijn alle relevante verslagen/bijlagen beschikbaar van de resp. sectie- en AV-vergaderingen m.b.t. bovenstaande materie. Korthedshalve moge daarnaar worden verwezen. Overigens is het bureau van BBK de plek waar alle beschikbare informatie opvraagbaar is.

Voor een inschatting van de opvallende elementen in de gevolgde processen zijn de volgende punten n.o.m. van belang.

1. Beide synodes baseren zich op de door hun resp. deputaatschappen gegeven analyse en daarop gebaseerde oordelen. Een eigen zelfstandige toetsing daarvan blijft op de achtergrond, hetgeen onduidelijkheid voedt m.b.t. de vraag wanneer er nu sprake is van persoonlijke opvattingen van deputaten of van de synode.
Het door de Canadese synode vastgestelde vermaan wordt in zijn geheel gedragen door een meerderheidsbesluit; het Australische vermaan bestaat uit een stuk waaraan geen "totaal "-besluit ten grondslag ligt, maar het is een verzameling deelbesluiten waarvoor per besluit een soms minimale meerderheid bestond. Dat laatste is het geval bij de eerste twee, meest vergaande, Australische vermaningen. Deze interne verdeeldheid is opvallend.
2. De gronden die in de brieven van onze zusterkerken worden aangevoerd voor hun "Vermaan" bestaan in de meeste gevallen uit een selectie van publicaties of andere uitingen door personen uit onze kerken, zonder dat op enigerlei wijze wordt getoetst of deze representatief zijn voor de kerken als geheel. Soms is er sprake van feitelijke onjuistheid, zoals inzake de gewraakte uitlatingen van Harinck of in de conclusies die aan citaten uit werk van TUK-docenten worden verbonden.
De vraag kan worden gesteld of op basis hiervan generieke conclusies over de kerken kunnen worden getrokken. Alle vragen en/of zorgen over ontwikkelingen in onze kerken, die ook binnen BBK leven, wettigen nog niet dat alle kerken over één kam worden geschoren. Zorgvuldigheid in oordeelsvorming blijft essentieel.
Dit klemt te meer omdat de selectie van publicaties nogal eenzijdig is: over M/V in de kerk, scheppingsdagen, NGK, etc. zijn in onze kring veel publicaties verschenen, waarvan niet kan worden gezegd dat die allemaal dezelfde (verkeerde) kant op gaan. Integendeel!
3. Synode Harderwijk heeft de buitenlandse zusterkerken uitdrukkelijk gevraagd zich te baseren op synode uitspraken. Aan die eis wordt slechts in beperkte mate voldaan of er wordt teruggегреpen op uitspraken waarover latere synodes opnieuw hebben gehandeld (zie punt 2). Synodes kunnen bovendien niet op eigen initiatief zaken op de agenda zetten buiten de kerken om. Dat beperkt de verwijtbaarheid richting onze synodes.
4. De onderbouwing van de bezwaren kent een hoofdzakelijk deductieve redeneergang: sommige scribenten laten een naar hun oordeel verkeerde omgang met de Schrift zien. Via een "is-gelijk-teken" wordt dan gesteld dat de GKv deze hebben geaccepteerd!;
Een inhoudelijke analyse, onderbouwing en toetsing of de conclusie houdt wordt zo node gemist. Bovendien is er het risico dat personen schade wordt berokkend in een situatie waarin zij zich niet kunnen verdedigen.
5. Het verschil tussen een theologisch-wetenschappelijke discussie en geaccepteerde Schriftuitleg in de kerken blijft moeilijk. Gemakshalve worden opvattingen van Kamper docenten gelijk gesteld aan acceptatie door de kerken. Zou dat waar zijn, dan is een synode overbodig. Overigens betekent de acceptatie van een dissertatie door de TUK ook nog niet dat de door de promovendus te verdedigen opvattingen door de Universiteit worden gedeeld. Laat staan dat dit op het niveau van de GS gebeurt. Voor een seminarie ligt dat wellicht anders.
6. Kortom: onze zusterkerken laten in de fundering van hun bezwaren het proces te gemakkelijk overheersen door "voorbeelden" van een opvatting of redenering te

verheffen tot “bewijs”. Dat kan er toe leiden dat vooringenomenheid een evenwichtige weging van uitingen in veranderende context tot te smalle oordelen leidt. Daarmee zijn de GKv niet geholpen. In tegendeel! Het voorgaande is mutatis mutandis bij synode bezoeken naar voren gebracht.

7. De zorgen geuit door onze Canadese en Australische zusterkerken worden binnen BBK tot op zekere hoogte herkend. Het voorgaande is dan ook niet bedoeld om de discussie daarover uit de weg te gaan. Voor het elkaar overtuigen is inhoud nodig op basis van een open Bijbel en de wil je daarnaar te voegen.

3 Nota Oecumenisch netwerken - Nut en noodzaak voor GKv

3.1 Inleiding

3.1.1 Voorgeschiedenis van het netwerk dossier

Deputaten van de GS Zwolle 2008 zijn al begonnen met bezinning op mogelijkheid van netwerken. Zij hebben van de GS Harderwijk een opdracht gevraagd, met een rapport te komen. Hun voorstel tot besluit aan de GS Harderwijk luidde als volgt:

Besluit:

nadere voorstellen van deputaten (BBK) tegemoet te zien over participatie in kerkelijke netwerken, in relatie tot het onderhouden van contacten en relaties met afzonderlijke kerken.

Grond:

De bezinning van de deputaten met betrekking tot participatie in netwerken, die deputaten tot nu toe hebben ondernomen rechtvaardigt de verwachting, dat netwerken goede mogelijkheden bieden om als gereformeerde kerken in Nederland inhoud te geven aan onze mondiale oecumenische roeping.

3.1.2 Besluit Harderwijk

De GS Harderwijk 2011 heeft ingestemd met het verzoek van deputaten BBK en aan de door haar benoemde deputaten de volgende opdracht gegeven:

zich te bezinnen op de vraag of de bestaande vormgeving van de zusterkerkrelaties en kerkelijke contacten houdbaar is en op de waarde van internationale kerkelijke netwerken en de mogelijkheden van participatie daarin ten einde zo de oecumenische verantwoordelijkheid als GKv inhoud te geven, en hierover rapport uit te brengen aan de eerstkomende synode.

Gronden:

1. *Het aantal zusterkerkrelaties dat BBK serieus kan onderhouden is beperkt;*
2. *netwerken bieden kansen om het gereformeerde geluid ook te laten horen.*

Deze opdracht met de bijgevoegde gronden is meer omvangrijk dan de opdracht waar deputaten om hadden gevraagd. Ze is tweeledig en vraagt, behalve bezinning op nut en noodzaak van oecumenisch netwerken voor het inhoud geven aan onze oecumenische verantwoordelijkheid, ook om bezinning met betrekking tot en evaluatie van de ontwikkeling van onze buitenlandse kerkelijke relaties.

In ons rapport zullen deze beide onderwerpen in de paragrafen 3.2 en 3.3 respectievelijk aan de orde komen. In paragraaf 3.4 geven we antwoord op de vraag hoe het in paragraaf 3.3 beschreven en beoordeelde fenomeen van oecumenisch netwerken zou kunnen bijdragen aan een oplossing voor het in paragraaf 3.2 beschreven probleem van de ontwikkeling van onze buitenlandse kerkelijke relaties. In paragraaf 3.5 doen we aan de GS Ede een voorstel voor een besluit hierover.

3.2. Bestaande situatie van buitenlandse kerkelijke relaties

3.2.0 Artikel 47

In de vigerende kerkorde wordt in artikel 47 KO bepaald, dat de gereformeerde kerken in Nederland met gereformeerde kerken in het buitenland zoveel mogelijk gemeenschap zullen oefenen.

De herziene kerkorde bepaalt in paragraaf E.10 het volgende:

1. De kerken onderhouden naar vermogen oecumenische betrekkingen met kerken van gereformeerde belijdenis in het buitenland, gericht op geestelijke ontmoeting, bemoediging en hulp. Zij respecteren daarbij de eigen historie en context van elke kerk.
2. Met kerken waarmee bijzondere banden bestaan kan door de synode een zusterkerk relatie worden aangegaan, die wederzijdse aanvaarding van elkaars leden en predikanten inhoudt.
3. De kerken kunnen participeren in internationale kerkelijke verbanden, organisaties en instellingen.

3.2.1 Geschiedenis

Tot aan de zestiger jaren beperkte het fenomeen buitenlandse kerkelijke relaties zich voor de vrijgemaakte kerken tot de zusterkerkrelaties met de vrijgemaakte emigranten kerken in Canada, Australië en Zuid Afrika. Sinds de GS Hoogeveen 1969 is het aantal buitenlandse kerkelijke relaties in aantal en in diversiteit toegenomen. Bij diversiteit valt te denken aan diversiteit van taal en cultuur, maar ook aan diversiteit m.b.t. niveau en inhoud. Behalve zusterkerken, ontstonden ook relaties, die getypeerd kunnen worden als een voorstadium van de zusterkerkrelatie. Deze formulering maakt al duidelijk, dat de zusterkerkrelatie in de onderhouding van buitenlandse kerkelijke contacten gezien werd als het eigenlijke doel om naar te streven.

3.2.2 Bestaande praktijk

Diverse synodes hebben zich in de voorbije decennia gebogen over de groei in aantal en diversiteit van de buitenlandse kerkelijke relaties en de regels voor de onderhouding van die relaties. We volstaan hier met de beschrijving van de situatie anno 2013.

3.2.2.1 Soorten relaties/contacten

De buitenlandse kerkelijke relaties laten zich anno 2013 verdelen in zusterkerken en contacten. Bij zusterkerken valt te denken aan bilaterale kerkelijke relaties met kerken van gelijke belijdenis en dienst, waarin de betreffende kerken rechten en plichten tegenover elkaar afspreken, die een goede mogelijkheid van communicatie veronderstellen. Deze rechten en plichten zijn vastgelegd in de zogenaamde regels voor de onderhouding van zusterkerk relaties:

Daarvoor zullen van Nederlandse zijde de volgende regels gelden:

1. *De kerken zullen elkaar zo veel mogelijk bijstaan in de handhaving, verdediging en bevordering van de gereformeerde belijdenis naar de Schriften in leer, kerkregering, tucht en eredienst.*
2. *De kerken zullen elkaar informeren over de besluiten van de meeste vergaderingen, indien mogelijk door toezending van de Acta ervan of anders tenminste door toezending van de voor de desbetreffende kerk relevante besluiten (waar mogelijk in vertaling).*
3. *De kerken zullen elkaar informeren met betrekking tot het aangaan van zusterkerkrelaties met derden.*
4. *De kerken zullen elkaars attestaties aanvaarden; zij zullen ook de leden van de desbetreffende kerken toelaten tot de sacramenten op vertoon van een genoegzaam kerkelijk attest.*
5. *De kerken stellen in principe de kansels voor elkaars predikanten open met inachtneming van de bepalingen, voor het eigen kerkverband aanvaard.*

Er zal naar worden gestreefd in de beoefening van de relatie ook de volgende regels te doen gelden:

6. *In geval van wijzigingen van of aanvullingen op de belijdenis, kerkorde of liturgische formulieren die inhoudelijk van confessionele aard zijn, zal op het voornemen hiertoe bij de zusterkerken bijzondere aandacht worden gevestigd, zodat zo veel mogelijk overleg voor de definitieve besluitvorming kan plaatsvinden.*
7. *De kerken zullen elkaars afgevaardigden op hun meeste vergaderingen ontvangen en hen uitnodigen zitting te nemen als adviseurs, zoveel dit mogelijk is.*

Behalve de zusterkerk relatie bestaan alleen kerkelijke contacten. Ook dit zijn bilaterale relaties. Daarin zijn nog geen duidelijke rechten en plichten naar elkaar toe vastgelegd. Wel is het doel van de onderhouding van deze contacten nog steeds de vorming van zusterkerk relaties. Naast deze beide soorten bilaterale relaties kennen onze kerken betrokkenheid bij buitenlandse kerken door het lidmaatschap van internationale conferenties, de ICRC en de EuCRC. In deze conferenties ontmoeten we kerken van ongelijke belijdenis en dienst. De betrokkenheid op hen brengt minder vergaande verantwoordelijkheden met zich mee.

3.2.2.2 Functioneren van de relaties/contacten

Door de groei in aantal en diversiteit van de buitenlandse kerkelijke relaties wordt het steeds moeilijker deze relaties volgens de oorspronkelijke bedoeling inhoud te geven. Dit heeft te maken met taal- en cultuurbarrières, verschil in welvaartsniveau en daarmee gegeven afhankelijkheid en met gelimiteerde middelen van de GKv. Daardoor treedt er verschil op in intensiteit in de onderhouding van de relaties. Met emigrantenkerken die uit de vrijgemaakte kerken zijn voortgekomen, waar de middelen ook toereikend zijn om onze kerken en kerkelijke vergaderingen te bezoeken zijn de contacten veel intensiever, dan met zusterkerken in arme derde wereldlanden, die vaak ook nog voortkomen uit een andere, bijvoorbeeld de presbyteriaanse reformatorische traditie.

In de praktijk blijkt dat het met de laatste groep vaak niet haalbaar is om volgens de oorspronkelijke bedoeling inhoud te geven aan gelijkwaardigheid en wederkerigheid in de kerkelijke relaties. In dit licht is een toenemende aandacht voor en oriëntatie op relaties in ons eigen werelddeel goed te begrijpen.

Wat de eerste groep betreft (de emigrantenkerken die uit de vrijgemaakte kerken zijn voortgekomen) ervaren we een ander probleem. Dan is de overeenkomst in taal, cultuur, historie en welvaart groot en gaat een buitenlandse zusterkerk soms de relatie een invulling geven alsof we deel uitmaken van hetzelfde kerkverband.

3.2.3 Mogelijke oplossingen

Er is in het licht van bovenstaande alle redenen om na te denken over de vraag hoe wij als GKv verder willen met de ontwikkeling van buitenlandse kerkelijke contacten.

Daarbij valt, in lijn met de opdracht van de GS Harderwijk in de eerste plaats te denken aan bezinning op *de vraag of de bestaande vormgeving van de zusterkerk relaties en kerkelijke contacten houdbaar is* en hoe die zou kunnen worden bijgesteld.

Daarna dient in lijn met de opdracht van de GS Harderwijk *de waarde van internationale kerkelijke netwerken en de mogelijkheden van participatie daarin* te worden overwogen. Daarbij gaat het om een alternatief voor de ons vertrouwde onderhouding van bilaterale relaties met buitenlandse kerken.

3.2.3.1 Afspraken op maat

In paragraaf 3.2.2.1 staan de regels afgedrukt, die gelden voor zusterkerk relaties. Het gaat om een vaste set regels, waardoor een zusterkerk relatie is gedefinieerd. Het is de standaard, het ideaal, dat met elke buitenlandse kerk van gereformeerde confessie en praktijk dient te worden nagestreefd. Intussen leert de praktijk, zie paragraaf 3.2.2.2 dat dit in veel gevallen, om allerlei praktische redenen, geen haalbaar doel is. Dit leidt tot een diffuus beleid, waarbij aan de ene kant uit billijkheidsoverwegingen 'creatief' met de regels wordt omgegaan,

waardoor een onwerkelijke zusterkerk relatie ontstaat, terwijl aan de andere kant volgens een alles of niets principe buitenlandse kerken buiten de boot vallen.

Dit pleit voor een aanpassing van het fenomeen zusterkerk relatie, door het loslaten van een vaste set regels, waaraan buitenlandse kerken worden gemeten, om over te gaan naar een praktijk waarbij met buitenlandse kerken van gereformeerde confessie en praktijk per geval op maat wordt afgesproken, hoe de relatie zal worden ingevuld. Dit gaat betekenen, dat we te maken krijgen met een diversiteit aan zusterkerken. Deze naam zou dan ook kunnen gaan gelden voor verschillende kerken die nu nog in de 'wachtstand' staan van 'kerkelijke contacten'.

Deze aanpassing zou niet direct leiden tot vermindering van het aantal zusterkerk relaties, maar het onderhouden ervan wel adequater en meer behapbaar maken voor beide partijen. Bij het maken van afspraken met zusterkerken waarmee een grote mate van verwantschap bestaat dienen in dit verband duidelijke grenzen te worden afgesproken over de mate van bemoeienis met elkaars kerkelijk leven.

3.2.3.2 Multilaterale contacten

In de vorige paragraaf gaat het om een bijstelling van de bestaande praktijk van invulling van onze mondiale oecumenische verantwoordelijkheid door middel van het onderhouden van bilaterale kerkelijke relaties. In deze paragraaf gaat het om een verruiming van de invulling van onze mondiale oecumenische verantwoordelijkheid door participatie in oecumenische netwerken waarin de kerkelijke contactoefening een multilateraal karakter krijgt en bemoeienis en hulpverlening van lidkerken onderling meer incidenteel en projectmatig van aard is.

3.3 Netwerken

3.3.1 Beschrijving instituut oecumenisch Netwerk

3.3.1.1 Definitie

Een oecumenisch netwerk kan worden omschreven als een internationale verzameling van kerkverbanden, die elkaar met een zekere regelmaat ontmoeten in bijv. conferenties en met elkaar in gesprek zijn, over elkaar geïnformeerd worden en bij elkaars omstandigheden betrokken blijven. Hun onderlinge verschillen in confessie, taal en cultuur en hun grote aantal bemoeilijken het aangaan van meer verplichtende bilaterale contacten met elkaar, maar verhinderen niet om elkaar als kerken van Jezus Christus te erkennen en te bejegenen.

3.3.1.2 Relevante voorbeelden

Niet alle netwerken van christelijke kerken die er ter wereld zijn komen voor de GKv in aanmerking om in te participeren. Daarbij valt met name te denken aan netwerken, waarbij vragen gesteld kunnen worden als het gaat om de bijbel getrouwheid en christelijke identiteit.

Voorbeelden van voor de GKv relevante oecumenische netwerken zijn:

- . de International Conference of Reformed Churches
- . de European en ook de Asia Pasific Conference of Reformed Churches
- . netwerken van bijbel getrouwe kerken in verschillende werelddelen en regio's waarin onze buitenlandse kerkelijke relaties ginds participeren, zoals de RPF in India of de WRF.

3.3.2 Beschrijving van het oecumenisch netwerken

3.3.2.1 Participeren in bestaande Netwerken

Bij participatie in bestaande Netwerken kan allereerst gedacht worden aan participatie als lidkerk van het betreffende netwerk. Daarvoor komen met name in aanmerking die netwerken waarmee wij ons confessioneel maximaal verwant voelen en daaronder in de eerste plaats de netwerken in onze eigen regio. Hierdoor kunnen we als lidkerken van een netwerk meer voor elkaar betekenen.

Een andere vorm van participatie in een netwerk is die, waarbij we geen lid van het betreffende netwerk zijn, maar introduc  van een van de zusterkerken die deel uitmaken van dat netwerk. Deze vorm van participatie schept mogelijkheden van ontmoeting met zusterkerken en met de relaties die ze in hun eigen omgeving hebben.

3.3.2.2 Dienstbetoon

Netwerken is niet alleen bedoeld voor onderlinge ontmoeting, maar kan ook resulteren in onderling dienstbetoon. Hier gaat het allereerst om door het netwerk geco rdineerd dienstbetoon, in onderscheid van bilateraal dienstbetoon van lidkerken. Te denken valt aan centraal geco rdineerde theologische toerusting. Bijvoorbeeld door leendocenten aan theologische opleidingen. Verder kan gedacht worden aan de publicatie van een kerkelijk nieuwsorgaan en/of het onderhouden van een website. Bij dit dienstbetoon moet gedacht worden aan samenwerking van deputaten BBK met DVN, de TUK en **de ZI's** (= Zendende Instanties)

3.3.2.3 Bilaterale onderlinge contacten van lidkerken

De kennismaking met elkaar in het netwerk kan ook resulteren in, wellicht kortlopend, pragmatisch, bilateraal dienstbetoon. Daarin kan een lidkerk met meer middelen een minder bedeelde kerk te hulp schieten. Het kan gaan om bijdragen in de materiele noden. Het zou bijvoorbeeld ook kunnen gaan om een jonge kerk, die geholpen wil worden bij de ontwikkeling van haar gereformeerde identiteit of bij de opbouw van het kerkelijk leven. Ook bij dit dienstbetoon moet gedacht worden aan samenwerking van deputaten BBK met DVN, de TUK en de **ZI's**.

3.3.3 Beoordeling

Gelet op al het bovenstaande kan het opereren in netwerken gewaardeerd worden als een goed middel voor de invulling van onze oecumenische verantwoordelijkheid. Het biedt mogelijkheden voor een bredere ori ntatie op Christus' wereldwijde kerkvergadering. Het schept mogelijkheden voor een groter bereik met onze boodschap en met de inzet van onze middelen.

Toch kan netwerken niet in de plaats komen van de wijze waarop de GKv in de voorbije decennia conform art. 47 KO gemeend heeft buitenlandse kerkelijke relaties te moeten onderhouden, waarbij het gaat om bilaterale relaties met kerken van gelijke confessie. Daarmee zou veel verloren kunnen gaan van wat wij als gereformeerde kerken in de wereld voor elkaar kunnen betekenen bij de bewaring van onze gereformeerde erfenis en de intensieve gemeenschapsoefening die in zulke relaties mogelijk is.

Conclusie lijkt te moeten zijn: niet of ... of, maar en ... en.

3.4 Netwerken als uitbreiding

Hoe moeten we ons de uitbreiding voorstellen van de binnen de GKv bestaande invulling van de buitenlandse oecumenische verantwoordelijkheid met gebruikmaking van en participatie in netwerken? We noemen puntsgewijs een aantal zaken. Daarbij staat ons voor ogen, dat de keuze voor netwerken ook een oplossing kan bieden voor het probleem van de schijnbaar onbegrensde uitbreiding van het aantal zuster kerkrelaties.

3.4.1 *Continueren en optimaliseren van bestaande bilaterale relaties*

Zoals onder 3.3.3 al is gesteld, blijft het onderhouden van bilaterale kerkelijke relaties met buitenlandse kerken van gereformeerde confessie en praktijk waardevol, speciaal voor, in wederkerigheid bewaren van de gereformeerde erfenis en van de gereformeerde identiteit. Daarom moet het streven zijn, die relaties te handhaven en te optimaliseren, met als perspectief een verscheidenheid van zusterkerken, waarmee wij per geval op maat afspraken maken over de invulling van de relatie. Daarbij dient gestreefd te worden naar een goede balans tussen wederkerigheid en het respecteren van elkaars eigen verantwoordelijkheid.

In het verlengde hiervan ligt ook het streven naar juiste prioritering in het aangaan van oecumenische contacten en verantwoordelijkheden. Daarbij valt onder meer te denken aan oriëntatie op gereformeerde kerken in de eigen regio en op regionale netwerken, waarbij cultuur- en taalverschillen en bereikbaarheid een minder groot obstakel vormen.

3.4.2 Concentratie op regionale relaties en contacten

Veel buitenlandse kerkelijke contacten zullen niet kunnen uitgroeien tot een volwaardige zusterkerk relatie. Dit kan te maken hebben met confessionele ongelijkheid, verschillen in taal en cultuur, geografische bereikbaarheid, beperkte mankracht en middelen. Daarom moet in zulke gevallen die doelstelling worden losgelaten. Dit vraagt om een proces, waarin de betreffende kerk gestimuleerd wordt, kerkelijke contacten aan te gaan en/of te participeren in kerkelijke netwerken in eigen regio.

Daardoor hoeven zulke kerken voor ons niet uit beeld te raken. Via onze participatie in netwerken, hetzij als lid of als introduc e, kan de onderlinge betrokkenheid en het dienstbetoon gestalte blijven krijgen.

3.4.2 Als gasten participeren in netwerken op verschillende continenten

Zoals onder 3.3.2.1 reeds is aangegeven kan onderscheiden worden tussen participatie in netwerken als lidkerk en als introduc e. Dit laatste is waardevol vanwege de mogelijkheid afgevaardigden van zusterkerken in het betreffende netwerk te ontmoeten en zicht te krijgen op hun kerkelijke netwerk. Dit zou wel vragen om overleg om te komen tot een vorm van reglementering van een 'gastlidmaatschap'. Het blijft in dit verband van belang om regelmatig de vraag te stellen wat we beogen met onze participatie in zo'n netwerk, en hoe belangrijk en vruchtbaar die is.

3.4.3 Als lidkerk participeren in de EuCRC

De participatie als lidkerk in de EuCRC is gegeven en gerechtvaardigd met het feit dat het gaat om een netwerk in ons werelddeel. De bestaande praktijk dient te worden gecontinueerd.

3.4.4 Als lidkerk participeren in de ICRC

De participatie als lidkerk in de ICRC is gegeven en gerechtvaardigd met de confessionele overeenstemming tussen ons en de andere lidkerken van de ICRC en het feit dat de meeste van onze zusterkerken daarvan lid zijn. De bestaande praktijk dient te worden gecontinueerd en beleid van BBK dient te zijn, dat buitenlandse kerken worden gestimuleerd, zich te oriënteren op netwerken in hun eigen omgeving.

Bovenstaande is in een conceptbesluit aan de GS verwoord.

4 Bezinning op het belang van Lux Mundi

Het deputaatschap heeft zich bezonnen op het belang van het blad Lux Mundi. Daarbij kwamen onder meer de volgende vragen aan de orde. Hoe noodzakelijk is de uitgave van Lux Mundi in een tijd waarin gereformeerde theologische toerusting en informatie over elkaars kerkelijk leven in de gereformeerde oecumene wereldwijd via internet beschikbaar is? En getuigt het niet van een onjuiste inschatting van onze positie en taak in de kring van de gereformeerde oecumene wanneer de GKv via Lux Mundi de andere kerken ten aanzien van gereformeerde theologische toerusting bedient. Ligt het niet meer voor de hand, dat de zusterkerken deze dienst in gezamenlijkheid naar elkaar toe vervullen, bijvoorbeeld vanuit de ICRC? Deze bezinning is onlangs afgerond en tijdens de AV op 27 september jl. besloten aan de GS 2014 voor te stellen om BBK te laten werken aan een internationale verbreding van de redactie en te bevorderen, dat Lux Mundi een internationaal functioneel platform biedt voor theologische uitwisseling en uitwisseling van nieuws van de verschillende kerken

onder elkaar. En bovendien om alle noodzakelijke voorbereidingen te treffen om het voor de eerstvolgende ICRC conferentie mogelijk te maken Lux Mundi als haar orgaan over te nemen. Een voorstel tot besluit van deze strekking is opgenomen in Bijlage 2.

5 Vrouwelijke afgevaardigden

Deputaten hebben, net als de deputaten BBK van de GS Zwolle 2008, bij zusterkerken kritische reacties ervaren op het zenden van vrouwelijke afgevaardigden naar hun meeste kerkelijke vergaderingen. Dit was voor deputaten aanleiding om zich te bezinnen op de vraag of zij hun afvaardigingsbeleid zouden moeten herzien. Deze bezinning heeft geresulteerd in een nota, die deputaten hieronder hebben afgedrukt. Deputaten menen hun beleid te kunnen handhaven en tegelijk rekening te moeten houden met de wensen van buitenlandse zusterkerken op dit punt. Dit laatste raakt aan de voorstellen, die in de nota netwerken gedaan worden over de vormgeving van onze buitenlandse kerkelijke relaties. In bijlage 2 wordt een voorstel gedaan tot het besluit, met instemming kennis te nemen van het geformuleerde beleid.

Nota Vrouwelijke afgevaardigden op een synode

Ik beveel onze zuster Febe bij u aan, die in dienst staat van de gemeente in Kenchreeën. Ontvang haar in de naam van de Heer, op een wijze die bij de heiligen past.

Intrigerende gedachte: de diepste theologische brief in de Bijbel als aanbevelingsbriefje voor een vrouwelijke afgevaardigde...

5.1 Feiten

- a. BBK kent, zoals zoveel deputaatschappen, vrouwelijke leden. Ook in de volle breedte van de zusterkerken stuit dat niet op verzet. Deputaten zijn 'dienaren' van kerkelijke vergaderingen. Ze worden – vaak op grond van hun specialisme – door deze vergaderingen benoemd, leggen daaraan verantwoording af, terwijl uiteindelijk de vergadering (classis, *assembly*, synode) besluiten neemt.
- b. Deputaten BBK onderhouden contact met de zusterkerken. Vaak gebeurt dit door het bezoeken van generale synoden. Een afgevaardigde van een buitenlandse kerk krijgt als zodanig vaak de rol van adviseur. Zij mag de vergaderingen bijwonen en krijgt daarin spreekrecht, maar geen stemrecht.
- c. Vanwege dit 'deelnemen' aan de synode, is door een tweetal zusterkerken in de afgelopen jaren aan BBK gevraagd af te zien van een zuster als afgevaardigde. De redenering was als volgt: de synode is een kerkelijke vergadering, met ook kerkelijk gezag. Als een zuster daaraan deelneemt, oefent zij kerkelijk gezag uit. Dat komt in strijd met wat Paulus schrijft in 1 Kor.14: 34v en 1 Tim.2: 11.
- d. Deze redenering is nog niet het officiële kerkelijke standpunt van de twee kerken geweest. Omdat verschillende broeders daarbinnen er wel zo over denken, is aan Nederland gevraagd geen zuster af te vaardigen. Dit zou namelijk spanning binnen de synode geven.

5.2 Overwegingen

- a. Het is in deze zaak ondoenlijk om de hele discussie over vrouwen in (het bestuur van) de kerk te voeren. Het is ook niet nodig. Op dit moment is er in de gereformeerde gezindte waarbinnen onze zusterkerken zich bewegen consensus dat de genoemde Bijbelteksten impliceren dat de kerkelijke ambten voorbehouden zijn aan de broeders. Niets minder, maar ook niets meer. Binnen deze gegevenheid kunnen wij als BBK prima ons werk doen.

- b. Deputaten zijn geen ambtsdragers, maar – zoals hun naam ook zegt – dienaren van de vergadering die hen benoemt. Natuurlijk hebben deputaten invloed, daarvoor zijn ze tenslotte benoemd. Het gezag blijft uiteindelijk bij de vergadering.
- c. Dat geldt ook voor een adviseurschap ter synode. Een adviseur heeft invloed, praat mee en laat haar stem horen. Toch heeft ze hiermee geen kerkelijk of ambtelijk gezag. Uiteindelijk neemt de vergadering een besluit.
- d. Dit standpunt is in lijn met het gereformeerd kerkrecht. Het is ook prima uit te leggen aan de zusterkerken. Het valt te overwegen om dat in een aantal gevallen ook daadwerkelijk te doen.
- e. “De vrouw in de kerk” is in bepaalde kringen een sjibbolet geworden. Hieraan meet men of kerken nog wel ‘orthodox’ of bijbelgetrouw zijn. Het gaat om meer dan een verschil in praktijken tussen zusterkerken. De neiging bestaat om de praktijken een bepaalde ‘kleur’ of lading te geven. De discussie verpoliticeert.
- f. Provoceren of choqueren past niet bij het optreden van BBK. Ons deputaatschap is er om kerkelijke contacten te stimuleren en te verstevigen. Daarbij hoort oog en begrip voor de eigenaardigheden van de ander.
- g. Tegelijk is er ook een andere kant van de medaille. Wij maken met overtuiging en een vrij geweten gebruik van vrouwelijke deputaten. Daar is niets ‘ongereformeerd’ aan. Dit zijn onze manieren.
- h. Van zusterkerken mag worden verwacht, dat zij de Nederlandse manier van doen respecteren.

5.3 Voorstellen aan de AV deputaten BBK

- a. Wij wijzigen ons ‘afvaardigingsbeleid’ niet. Dat wil zeggen: per bezoek kijken we naar beschikbaarheid en geschiktheid van deputaten om die af te vaardigen.
- b. Deputaten BBK bezoeken vergaderingen van buitenlandse kerken niet als ambtsdrager. Zij mogen informeren en(desgevraagd) adviseren (dat mag hun persoonlijke mening zijn). Zij hebben geen mandaat om als lid van die vergaderingen besluiten te nemen. Daarom zien wij geen belemmering om ook zusters af te vaardigen. Zij kunnen voluit als onze afgevaardigden functioneren op vergaderingen van buitenlandse kerken.
- c. Als kerken een andere taakopvatting hebben van afgevaardigden van een buitenlands kerkverband, dan kunnen zij dat kenbaar maken. Wij kunnen daar zo goed mogelijk rekening mee houden. Maar dat verandert niet de taak van onze afgevaardigden, zoals in voorstel b. omschreven.

6 Budget

Deputaten BBK hebben geprobeerd zo kritisch mogelijk te begroten. Het totaalbedrag van de meerjarenbegroting BBK 2014-2017 ligt € 11.600,- lager dan het totaalbedrag van de meerjarenbegroting 2011 – 2013. Zie Bijlage 4: begroting 2015 – 2017.

1 Odracht Generale Synode Harderwijk 2011

(Acta 2011, Hoofdstuk 7 Betrekkingen binnen- en buitenland)

Besluit 11

de relatie met de hieronder genoemde 33 zusterkerken te onderhouden overeenkomstig de daartoe aangenomen regels (GS Ommen 1993, Acta art. 68, besluit 1 en 2) teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen:

1. de African Evangelical Presbyterian Church (in Kenia) (AEPC);
2. de Canadian Reformed Churches (CanRC);
3. de Evangelical Presbyterian Church (Ierland) (EPC);
4. de Evangelical Presbyterian Church in England and Wales, waaronder de Evangelisk-Reformerta Kyrkan in Sverige (ERKS) (Zweden) (EPCEW);
5. de Evangelisch-Reformierte Kirche Westminster Bekenntnisses (ERK-WB);
6. de Free Church of Scotland (continuing) (FCC);
7. de Free Church of Scotland (FCS);
8. de Free Reformed Churches of Australia (FRCA);
9. de Gereja Gereja Reformasi Calvinis (GGRC);
10. de Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-NTT);
11. de Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Kalbar);
12. de Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Papua);
13. de Gereja Gereja Reformasi Musyafir (GGRM);
14. de Iglesia Reformada en Venezuela (IRV);
15. de Igrejas Reformadas do Brasil (IRB);
16. de Igreja Presbiteriana do Brasil (IPB);
17. de Nongu u Kristu i Ser u sha Tar (in Nigeria) (NKST);
18. de Presbyterian Church of Eastern Australia (PCEA);
19. de Presbyterian Church of Korea (Kosin) (PCK-K);
20. de Presbyterian Free Church Council (Kalimpong) (PFCC);
21. de Presbyterian Free Church of Central India (PFC(CI));
22. de Reformed Church in Japan (RCJ);
23. de Reformed Church in the United States (RCUS);
24. de Reformed Church of East Africa (in Kenia) (RCEA);
25. de Reformed Churches of New Zealand (RCNZ);
26. de Reformed Presbyterian Church in Ireland (RPCI);
27. de Reformed Presbyterian Church of India (RPCI);
28. de Reformed Presbyterian Church of North East India (RPCNEI);
29. de Reformed Presbyterian Church Taiwan (RPCT);
30. de United Reformed Churches in North-America (URCNA) status aanbod;
31. de United Reformed Church in the Congo (URCC);
32. die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (GKSA);
33. die Vrije Gereformeerde Kerke in Suid-Africa (VGKSA).

Besluit 14:

contact te onderhouden met de volgende kerken en instellingen, alsmede verdere lidkerken van de ICRC, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen waar we elkaar ontmoeten:

- 1 de Baltic Reformed Theological Seminary en de Gereformeerde gemeenschappen in de Baltische Staten;
- 2 het samenwerkingsverband voor evangelieverkondiging onder het Joodse volk YACHAD;
- 3 de Christian Reformed Church of the Philippines (CRCP);
- 4 de Christian Reformed Church of Sri Lanka (CRCSL);

- 5 de Église Réformée Confessante au Bénin (ERCB);
 6 de Église Réformée Confessante au Congo (ERCC);
 7 Union Nationale des Églises Protestantes Réformées Évangéliques de France
 (UNEPREF)
 8 de Evangelical Reformed Churches of Russia (ERCR);
 9 de Evangelium Reformatum Egyhaz (ERE);
 10 de Evangelical Reformed Churches of Singapore (ERCS: First en Covenant);
 11 de Hongaarse Gereformeerde Kerken (HGK) en de Reformed Presbyterian Church in
 Central and Eastern Europe (RPCCEE) en andere gereformeerde groeperingen
 (Hongaars taalgebied);
 12 de Iglesias Reformadas de España (IRE);
 13 de Igreja Cristã Presbiteriana de Portugal (ICPP);
 14 de Independent Reformed Church of Korea (IRCK);
 15 de Minsk Reformed Church (Wit-Rusland);
 16 de Orthodox Presbyterian Church (OPC);
 17 de Presbyterian Church in America (PCA), via Mission to the World;
 18 de Presbyterian Church of Korea (Hapshin) (PCK (Hapshin));
 19 de Presbyterian Church of Uganda (PCU);
 20 de Presbyterian Theological Seminary (Dehra Dun, India) (PTS);
 21 de Protestantska Reformirana Krscanska Ckrva (PRKC)(Kroatië);
 22 de Reformed Free Church of the Phillipines (RFCP);
 23 de Reformed Presbyterian Fellowship in Myanmar (RPCFM);
 24 de South Indian Reformed Churches (SIRC);
 25 de Ukraine Evangelical Reformed (of Presbyterian) Church (Oekraïne).

Besluit 15:

zich te bezinnen op de vraag of de bestaande vormgeving van de zusterkerkrelaties en kerkelijke contacten houdbaar is en op de waarde van internationale kerkelijke netwerken en de mogelijkheden van participatie daarin ten einde zo de oecumenische verantwoordelijkheid als GKv inhoud te geven, en hierover rapport uit te brengen aan de eerstkomende synode.

Gronden:

1. het aantal zusterkerkrelaties dat BBK serieus kan onderhouden is beperkt;
2. netwerken bieden kansen om het gereformeerde geluid ook te laten horen ten behoeve van kerken die zich wellicht nooit zullen ontwikkelen tot zusterkerken.

Besluit 16:

opnieuw deputaten te benoemen met de volgende instructie:

- a. de deputaten brengen kerken en broeders en zusters op de hoogte van Christus' kerk vergaderend werk in het buitenland;
- b. ze laten buitenlandse kerken en kerkleden meeleven met de Gereformeerde Kerken in Nederland;
- c. ze doen hun werk met gebruikmaking van het BBK-bureau;
- d. ze maken voor deze werkzaamheden gebruik van de faciliteiten van "De Verre Naasten";
- e. ze voeren overleg met en werken samen met de deputaten Buitenlandse Kerken van de Christelijke Gereformeerde Kerken;
- f. ze onderhouden contacten met de Gereformeerde Hogeschool te Zwolle en de Theologische Universiteit in Kampen;
- g. ze onderhouden de relatie met de in besluit 11 genoemde zusterkerken overeenkomstig de daartoe aangenomen regels (GS Ommen 1993, Acta art. 68, besluit 1 en 2) teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen;

- h. ze onderhouden, conform de in hun rapport geformuleerde doelen, contact met de in Besluit 14 genoemde kerken en instellingen, alsmede verdere lidkerken van de ICRC, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen waar we elkaar ontmoeten;
- i. ze bezinnen zich op de vraag of de bestaande vormgeving van de kerkelijke relaties en contacten houdbaar is en op de waarde van internationale kerkelijke netwerken en op de mogelijkheden van participatie daarin ten einde zo de oecumenische verantwoordelijkheid als GKv inhoud te geven.

2 Voorstellen en nieuwe opdracht

(met betrekking tot beleid)

Besluit 1:

deputaten BBK decharge te verlenen.

(met betrekking tot regels voor relaties en netwerken)

Besluit 2:

- a. bij het aangaan en onderhouden van relaties de regels voor zusterkerk relaties niet langer ten aanzien van iedere buitenlandse kerk integraal als voorwaarde te stellen, maar per geval op maat afspraken te maken ten aanzien van de invulling van de relatie;
- b. te kiezen voor netwerken als uitbreiding van de invulling van de mondiale oecumenische verantwoordelijkheid van de GKv;
- c. een verkenningsfase in te stellen waarin deputaten de mogelijkheden en onmogelijkheden van participatie in netwerken verkennen, op basis waarvan aan de volgende GS hierover nadere voorstellen worden gedaan, waaronder een daarop gebaseerde aanpassing van de tekst van artikel E 10.2 van de herziene KO.

(met betrekking tot het blad Lux Mundi)

Besluit 3:

de uitgave van het blad Lux Mundi in de huidige vorm en opzet niet te continueren en deputaten BBK op te dragen in de komende termijn:

- a. te werken aan een verbreding van de redactie van Lux Mundi met vertegenwoordigers uit lidkerken van de ICRC van verschillende continenten;
- b. te bevorderen, dat Lux Mundi
 - een functioneel platform biedt voor theologische uitwisseling binnen de kring van de ICRC lidkerken en hun leden;
 - ruimte biedt voor de uitwisseling van nieuws van de lidkerken onder elkaar;
- c. alle noodzakelijke voorbereidingen te treffen om het voor de eerstvolgende ICRC conferentie mogelijk te maken Lux Mundi als haar orgaan over te nemen.

(met betrekking tot vrouwelijke afgevaardigden)

Besluit 4:

in te stemmen met de beleidsnotitie van deputaten over het zenden van vrouwelijke afgevaardigden naar de meeste vergaderingen van buitenlandse zusterkerken.

(met betrekking tot de herziene 'constitution and regulations' van de ICRC)

Besluit 5:

- a. de ICRC voor te stellen, in de herziene 'regulations' van de ICRC bepalingen op te nemen ten aanzien van zittingsduur en herkiesbaarheid in functies;
- b. deputaten BBK te machtigen om namens de gereformeerde kerken in Nederland op te treden voor de finale goedkeuring van de constitutie.

(met betrekking tot relaties)

Besluit 6:

de Reformed Presbyterian Church in Central and Eastern Europe (RPCCEE) uit de lijst van contactkerken te schrappen.

Grond:

er is de laatste jaren geen enkele vorm contact tussen de GKN en de RPCCEE. Bezoeken in de jaren 2009 – 2010 maakten duidelijk dat er van de kant van de RPCCEE ook geen interesse is voor contact met de GKN. Ook stichting Fundament heeft geen contact met de RPCCEE.

Besluit 7:

met dank aan de Heer van de kerk een zusterkerkrelatie aan te gaan met de Presbyterian Church of Uganda (PCU).

Gronden:

1. de Presbyterian Church of Uganda (PCU) vertoont de kenmerken van een kerk van de Here Jezus Christus en voldoet aan de criteria voor een zusterkerkrelatie;
2. Er is al lange tijd contact met de PCU en in deze contacten laat de PCU steeds zien dat ze van harte kerk van Christus willen zijn in leer en leven.
3. De PCU ervaart de band met de GKv al als een zusterkerk. Gezien de aard van het wederzijdse contact is het goed deze relatie te waarderen als een officiële zusterkerkrelatie.

Besluit 8:

de relatie met de hieronder genoemde 33 zusterkerken te onderhouden overeenkomstig de daartoe aangenomen regels (GS Ommen 1993, art. 68.1-2), overeenkomstig de met elk van deze kerken afzonderlijk gemaakte afspraken, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen:

1. African Evangelical Presbyterian Church (in Kenia) (AEPC)
2. Canadian Reformed Churches (CanRC)
3. Evangelical Presbyterian Church (Ireland) (EPC)
4. Evangelical Presbyterian Church in England and Wales (EPCEW)
waaronder de Evangelisk-Reformerta Kyrkan in Sverige (ERKS) (Zweden) (EPCEW);
5. Evangelisch-Reformierte Kirche Westminster Bekenntnisses (ERK-WB);
6. Free Church of Scotland (continuing) (FCC)
7. Free Church of Scotland (FCS)
8. Free Reformed Churches of Australia (FRCA)
9. Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (GKSA)
10. Gereja Gereja Reformasi Calvinis (GGRC);
11. Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-NTT)
12. Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Kalbar)
13. Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Papua);
14. Iglesia Reformada en Venezuela (IRV)
15. Igreja Presbiteriana do Brasil (IPB)
16. Igrejas Reformadas do Brasil (IRB)
17. Kosin Presbyterian Church of Korea (KPCK)
18. Nongu u Kristu u i Ser u shar Tar (in Nigeria) (NKST);
19. Presbyterian Church of Eastern Australia (PCEA)
20. Presbyterian Free Church Council (Kalimpong) (PFCC)
21. Presbyterian Free Church of Central India (PFC(CI))
22. Reformed Church in Japan (RCJ)
23. Reformed Church in the United States (RCUS)
24. Reformed Church of East Africa (in Kenia) (RCEA)
25. Reformed Churches of New Zealand (RCNZ)
26. Reformed Presbyterian Church in Ireland (RPCI)

27. Reformed Presbyterian Church of India (RPCI)
28. Reformed Presbyterian Church of North East India (RPCNEI)
29. Reformed Presbyterian Church Taiwan (RPCT)
30. United Reformed Churches in North-America (URCNA) status aanbod;
31. United Reformed Church in the Congo (URCC);
32. Vrije Gereformeerde Kerke in Suid-Africa (VGKSA)

Besluit 9:

contact te onderhouden met de volgende kerken en instellingen, alsmede verdere lidkerken van de ICRC, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen waar we elkaar ontmoeten:

1. Baltic Reformed Theological Seminary
en de Gereformeerde gemeenschappen in de Baltische Staten;
2. Samenwerkingsverband voor evangelieverkondiging onder het Joodse volk YACHAD;
3. Christian Reformed Church of the Philippines (CRCP);
4. Christian Reformed Church of Sri Lanka (CRCSL);
5. Église Réformée Confessante au Bénin (ERCB);
6. Église Réformée Confessante au Congo (ERCC);
7. Union Nationale des Églises Protestantes Réformées Évangéliques de France (UNEPREF)
8. Evangelical Reformed Churches of Russia (ERCR);
9. Evangelium Reformatum Egyhaz (ERE);
10. Evangelical Reformed Churches of Singapore (ERCS: First en Covenant);
11. Hongaarse Gereformeerde Kerken (HGK)
en andere gereformeerde groeperingen (Hongaars taalgebied);
12. Iglesias Reformadas de España (IRE);
13. Igreja Cristã Presbiteriana de Portugal (ICPP);
14. Independent Reformed Church of Korea (IRCK);
15. Minsk Reformed Church (Wit-Rusland);
16. Orthodox Presbyterian Church (OPC);
17. Presbyterian Church in America (PCA), via Mission to the World;
18. Presbyterian Church of Korea (Hapshin) (PCK (Hapshin));
19. Presbyterian Church of Uganda (PCU);
20. Presbyterian Theological Seminary (Dehra Dun, India) (PTS);
21. Protestantska Reformirana Krscanska Ckrva (PRKC)(Kroatië);
22. Reformed Free Church of the Phillipines (RFCP);
23. Reformed Presbyterian Fellowship in Myanmar (RPCFM);
24. South Indian Reformed Churches (SIRC);
25. Ukraine Evangelical Reformed (of Presbyterian) Church (Oekraïne).

(met betrekking tot instructie)

Besluit 10:

opnieuw deputaten te benoemen met de volgende instructie:

- a. de deputaten brengen kerken en broeders en zusters op de hoogte van Christus' kerk vergaderend werk in het buitenland;
- b. ze laten buitenlandse kerken en kerkleden meeleven met de Gereformeerde Kerken in Nederland;
- c. ze doen hun werk met gebruikmaking van het BBK-bureau;
- d. ze maken voor deze werkzaamheden gebruik van de faciliteiten van "De Verre Naasten";
- e. ze voeren overleg met en werken samen met de deputaten Buitenlandse Kerken van de Christelijke Gereformeerde Kerken op te dragen overleg;
- f. ze onderhouden contacten met de Gereformeerde Hogeschool te Zwolle en de Theologische Universiteit in Kampen;

- g. ze formuleren nadere voorstellen over participatie in kerkelijke netwerken, in relatie tot het onderhouden van contacten en relaties met afzonderlijke kerken;
- h. ze onderhouden de relatie met de in Besluit 11 genoemde zusterkerken overeenkomstig de daartoe aangenomen regels (GS Ommen 1993, art. 68.1-2) teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen;
- i. ze onderhouden, conform de in hun rapport geformuleerde doelen, contact met de in besluit 14 genoemde kerken en instellingen, alsmede verdere lidkerken van de ICRC, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen waar we elkaar ontmoeten.

Besluit 11:

deputaten betrekkingen buitenlandse kerken gedurende de periode 2015-2017 een budget toe te kennen van in totaal € 336.550,--

Voorzitter:	K. Wezeman
Vicevoorzitter:	P.K. Meijer
Algemeen secretaris:	M.H. Oosterhuis
Penningmeester:	K. van der Linde-van der Velden

sectie 1	taak: beleidsvoorbereiding, aansturing en vertegenwoordiging P.K. Meijer, voorzitter M.H. Oosterhuis, secretaris K. Wezeman, lid K. van der Linde-van der Velden, lid	
sectie 2	taak: publicatie Lux Mundi en PR J.M. Batteau H.S. Nederveen-van Veelen K. van der Linde-van der Velden M.A. Blok-Sytsma	
sectie 3	taak: relaties en contacten in Europa, Engeland en Noord Amerika	aftredend:
	K. Wezeman, sectie voorzitter	2014
	L.W. de Graaff, secretaris	2020
	R.A. Schipper	2020
	J.M. Batteau	2020
	A.P. Feijen	2017
	H.H. van der Linden	2020
sectie 4	taak: relaties en contacten in Azië en Australië	
	J. Bronsema, sectie voorzitter	2014
	H.S. Nederveen-van Veelen, secretaresse	2014
	J.P.D. Groen	2014
	K. van der Linde-van der Velden	2017
	M.H. Oosterhuis	2017
	J.H. de Jong	2020
sectie 5	taak: relaties en contacten in Z Amerika, Spanje, Portugal en Afrika	
	Mw. E.J. Urban, voorzitter	2014
	P.W. van de Kamp	2020
	J.J. Schreuder	2020
	J. M. van Leeuwen	2017
	M.A. Blok-Sytsma	2020
	P.K. Meijer	2014

In 2013 is afscheid genomen van Elly Urban. Zij heeft zich aangesloten bij de PKN en zich daarom uit BBK teruggetrokken. Haar plaats is ingenomen door secundus deputaat Albert Balk.

Karin van der Linden heeft het penningmeesterschap van het deputaatschap overgedragen aan Albert Feijen. Een deel van de uitvoerende werkzaamheden wordt door de nieuwe secretaresse Anja Mijnheer waargenomen.

Alle secties hebben tenminste vier keer per jaar vergaderd als sectie. Daarnaast zijn er jaarlijks vier algemene vergaderingen gehouden, waarin het gehele deputaatschap samenkomt. Daar passeert het werk van al de secties de revue, daar vindt besluitvorming plaats en daar zijn ook dit rapport met de daaraan verbonden voorstellen voor de GS Ede 2014 vastgesteld.

in €	2015	2016	2017
Sectie 1 Beleid en Hulpverlening			
Reservering ICRC	6.700	6.700	6.700
Afvaardiging ICRC	0	2.000	3.000
Incidentele steun kerkverband	5.000	5.000	5.000
Kosten sectie	1.250	1.250	1.250
totaal	12.950	14.950	15.950
Sectie 2 Communicatie			
Drukkosten	6.000	5.900	5.800
Verzending	2.500	2.400	2.300
Vertaal- en fotokosten	1.500	1.500	1.500
Tadede, kerken en website	3.500	3.500	3.500
Inkomsten	-600	-600	-600
Kosten sectie 2	1.000	1.000	1.000
totaal	13.900	13.700	13.500
Sectie 3 Europa en Noord Amerika			
Bezoeken Oost & Zuid Europa	5.500	3.300	1.500
Diversen	0	0	0
Bezoeken Noord Amerika/Canada	9.500	3.000	0
Bezoeken West & Noord Europa	1.300	2.800	0
Kosten sectie 3	1.200	1.200	2.800
totaal	17.500	10.300	4300
Sectie 4 Azië Australië en Nw. Zeeland			
Bezoek Indonesië/Australië/Nw Zeeland	7.000	4.000	3.500
Bezoeken Azië	6.400	7.000	1.800
Kosten sectie 4	1.200	1.200	1.200
totaal	14.600	12.200	6.500
Sectie 5 Spaans/Portugees spr. en Afrika			
Bezoeken Afrika	11.000	6.500	5.500
Bezoeken Spaans-/Portugeestalige landen	4.200	3.500	1.000
Kosten sectie 5	1.500	1.500	1.500
totaal	16.700	11.500	8.000
Algemene Kosten			
Kosten deputaatschap	3.000	3.000	3.000
Kantoorkosten	10.000	10.000	10.000
Secretariaat BBK-werk	30.000	30.000	30.000
Pensioenen			
Diversen	0	0	0
Ontvangst buitenlandse gasten	0	0	21.000
totaal	43.000	43.000	64.000
Totale jaarbedragen	118.650	105.650	112.250